

Секція: Психологія, педагогіка, освіта, філософія та філологія

Криницька Катерина Юріївна

магістр факультету іноземної мов

Волинського національного університету імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Калиновська Ірина Миколаївна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри практики англійської мови

Волинський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ДОКУМЕНТІВ НАТО)

Найскладнішими для перекладу є військові терміни, які передають реалії англомовної дійсності, яких немає в іншій країні [2, с. 12]. Це підкреслює актуальність нашого дослідження, а також те, що завдяки інтенсифікації заходів міжнародного оборонного співробітництва, переходу Збройних Сил України на стандарти НАТО, у зв'язку з технічним прогресом та реформуванням військ і постійною зміною словникового запасу військовослужбовців, виникає необхідність перекладу важливих військово-політичних документів, а також усного та письмового військово-технічного і військово-спеціального перекладу.

Під військовим терміном зазвичай розуміють «спеціальне найменування, яке має просту або складну формальну структуру (словосполучення), що співвідноситься із певним поняттям зі сфери

військової справи (військової науки, техніки, життєдіяльності військ), в семантичній структурі якого є сема "військовий", "бойовий"» [1, с. 48].

Аналіз досліджуваного матеріалу показав, що створення військових термінів на позначення терористичної діяльності відбувається характерними для англійської мови способами словотвору: морфологічним, що включає афіксацію (*fighter, insurgent, narcoterrorism, rescuer*), словоскладання (*nerve agent, persistent agent*), конверсію (*to mortal, to officer*), абрєвіацію (*PSYOPS, RDD, RPG*), лексико-семантичним способом, що дозволяє зрозуміти перенесення значення (*Pentagon* – назва будівлі міністерства оборони США, міністерства оборони США, американські вояки), зміну значення чи розширення значення (*to land* – висаджуватися на берег, приземлятися, а також здійснювати посадку на будь-яку поверхню, включаючи воду і небесне тіло).

Детальний аналіз військової термінології на позначення терористичної діяльності показав її неоднорідність. Поряд з однозначними термінами, які мають точні та чіткі семантичні межі, є й багатозначні терміни. З точки зору труднощів розуміння та перекладу військові терміни на позначення терористичної діяльності можна розподілити на три групи (за Л. Л. Нелюбіним [2]):

1. Терміни, які позначають реалії іноземної дійсності, ідентичні українським, наприклад: *training camp* – тренувальний табір; *terrorist organization* – терористична організація.

Терміни цієї групи не є складними для розуміння і перекладу. Можливі наступні варіанти їхнього перекладу:

а) як еквівалент використовується український термін, форма якого пов'язана з формою англійського терміну (так звані інтегральні терміни), наприклад: *army* – армія; *division* – дивізія; *general* – генерал;

б) як еквівалент використовується український термін, форма якого не пов'язана з формою англійського терміну, наприклад: *vector* – *переносник інфекції*; *rifle* – *гвинтівка*;

в) багатокомпонентний англійський термін, який складається з декількох слів, перекладається українським терміном, компоненти якого збігаються за формою і значенням з відповідними компонентами англійського терміну, наприклад: *antitank artillery* – *протитанкова артилерія*;

г) загальне значення багатокомпонентного англійського терміну повністю збігається з аналогічним терміном, але окремі його компоненти відрізняються від компонентів українського еквіваленту, наприклад: *safe house* – *конспіративна квартира*.

2. Терміни, які позначають реалії іноземної дійсності в українській дійсності, але мають загальноприйняті українські термінологічні еквіваленти, наприклад: *Air National Guard* – *національна гвардія ВВС*.

3. Терміни, які позначають реалії іноземної дійсності, які відсутні в українській дійсності і не маючі загальноприйнятих українських термінологічних еквівалентів, наприклад: *intelligence exchange* – *обмін розвідувальними даними*.

Необхідно зазначити, що неточності в перекладі термінів на позначення терористичної діяльності можуть виникати в результаті неправильного їхнього розподілу до однієї з вище зазначених груп і вибору неадекватного способу перекладу, наприклад: термін *warrant officer* передається шляхом транскрибування і перекладу.

Основна помилка при перекладі термінів на позначення терористичної діяльності полягає в тому, що перекладачі іноді прагнуть знайти буквальный відповідник іноземному терміну. Такий підхід є не зовсім правильним тому, що, по-перше, стирається специфіка реалій іноземної армії, а по-друге, може виникнути помилка через те, що ці терміни можуть виражати поняття,

характерні тільки для цієї армії, і тому не відповідати реаліям, прийнятими в українській армії.

Отже, правильне розуміння і переклад термінів на позначення терористичної діяльності залежить не тільки від знання мови, але також й від знання реалій іноземних армій НАТО, української армії, організації, озброєння та бойової техніки, способів введення збройної боротьби тощо. Тому, адекватний переклад військових матеріалів залежить повністю від правильного перекладу термінів на позначення терористичної діяльності, тому що більшу частину військової лексики складають військово-технічні терміни з максимальним смисловим навантаженням.

Загалом, стилістичні аспекти перекладу англійських термінів на позначення терористичної діяльності полягають у правильному підборі лексико-граматичних засобів відповідно до загальної функціонально-комунікативної спрямованості оригіналу з урахуванням існуючих літературних норм української мови, якою виконується переклад.

Література

1. Гарбовский Н. К. Сопоставительная стилистика профессиональной речи / Н. К. Гарбовский. М.: Наука, 1988. 141 с.
2. Кочарян Ю. Г. Функциональные особенности американского военно-морского сленга / Ю. Г. Кочарян. URL: <http://www.teoria-practica.ru/-4-2012/philology/kocharyan.pdf>
3. Нелюбин Л. Л. Учебник военного перевода. Английский язык. Общий курс / Л. Л. Нелюбин. URL: <https://moto.kiev.ua/users/mr.stitch/BOOKS/military.pdf>